

ПЕТРЕНКО В'ячеслав Андрійович,
командир 2 відділення 214 навчальної
групи факультету забезпечення
державної безпеки, Київський інститут
Національної гвардії України
Науковий керівник:

ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри мовної підготовки,
Київський інститут Національної
гвардії України

ПРОТИДІЯ МАНІПУЛЯТИВНОМУ МОВНОМУ ВПЛИВУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВИХ ПРАВООХОРОНЦІВ

У сучасних умовах інформаційної боротьби та високої швидкості розповсюдження даних проблема маніпулятивного мовного впливу набуває особливої актуальності для військових правоохоронців.

Маніпулятивні мовні засоби, що містять емоційно забарвлені вирази, спотворення інформації та використання двозначних термінів, можуть негативно впливати на прийняття

оперативних рішень і порушувати внутрішню комунікацію в правоохоронних структурах [1, с. 34–78].

Метою цього дослідження є виявлення основних чинників маніпулятивного мовного впливу, визначення ефективних методів протидії таким впливам та розроблення рекомендацій щодо підвищення комунікативної стійкості військових правоохоронців.

Дослідження базується на аналізі науково-навчальної літератури, що стосується комунікативної компетентності, психології індивідуальної роботи та культури мовлення у професійній діяльності [1, с. 34–78; 2, с. 45–68; 3, с. 112–130; 5, с. 150–170]. Для розроблення концептуальної моделі протидії маніпулятивному мовному впливу були також використані класичні дослідження з культури мовлення [4, с. 100–120].

Основними методами дослідження були: контент-аналіз літературних джерел із зазначенням основних принципів ефективної мовної комунікації; порівняльний аналіз методичних рекомендацій щодо підвищення комунікативної компетентності; синтез отриманих даних із метою формування рекомендацій для

практичного застосування.

Аналіз робіт Посмітної В.В. показав, що основними характеристиками ефективності мовної комунікації є чіткість, логічність і відсутність двозначності. Ці параметри є запорукою протидії маніпуляціям, оскільки дозволяють звести до мінімуму можливість спотворення змісту повідомлень [1, с. 34–78]. Роботи Крашеніннікової Т.В. доводять, що розвиток комунікативної компетентності охоплює навички критичного аналізу інформації, що є необхідним для виявлення маніпулятивних стратегій [2, с. 45–68]. У науково-навчальній літературі з психології індивідуальної роботи визначено, що психологічна готовність фахівців, їхня здатність розпізнавати емоційне забарвлення повідомлень та аналізувати мотиваційні чинники сприяють своєчасній нейтралізації спроб маніпуляції [3, с. 112–130].

У результаті дослідження також встановлено, що культура мовлення є одним із ключових компонентів професійної компетентності, оскільки вона забезпечує стандартизацію та об'єктивність комунікації. Бабич Н.Д. доводить, що високий

рівень культури мовлення дозволяє сформувати чіткий та зрозумілий стиль спілкування, а це ускладнює застосування маніпулятивних мовних прийомів [4, с. 100–120]. Мацюк Г.П., підтримуючи цю концепцію, додає, що поєднання професійної мови з елементами доступності дозволяє забезпечити ефективне сприйняття інформації у спілкуванні з різними комунікантами [5, с. 150–170], що сприяє, на нашу думку, точності та однозначності сприйняття повідомлень, формує звичку уникати незрозумілості та двозначності у своїх повідомленнях і навичок виявлення подібних засобів у мовленні співрозмовника.

На основі проведеного аналізу була сформована концептуальна модель формування вмій протидії маніпулятивному мовному впливу, яка передбачає такі елементи:

підвищення інформаційної грамотності через регулярне проведення тренінгів і семінарів, що сприяють розвитку критичного мислення;

розвиток комунікативної компетентності, зокрема вмій точного формулювання думок та аналізу отриманої

інформації;

психологічна підготовка для формування вмінь виявляти емоційно забарвлені повідомлення, виявляти мету їх застосування, а також нейтралізувати їх вплив на формування оцінки подій та явищ;

формування високої культури мовлення, що забезпечує стандартизацію офіційної комунікації та зниження ризиків маніпуляції.

Отримані результати свідчать про те, що протидія маніпулятивному мовному впливу в професійній діяльності військових правоохоронців можлива лише за умов комплексного підходу, який інтегрує знання з мовної комунікації, психології та культури мовлення. Регулярне проведення тренінгів із розвитку інформаційної грамотності та комунікативної компетентності сприяє формуванню такого інформаційного простору, де офіційна комунікація є чіткою і зрозумілою. Окрім того, застосування психологічних методів дозволяє своєчасно розпізнавати спроби маніпуляції, що особливо важливо в умовах високої інформаційної напруженості [1, с. 34–78; 2, с. 45–68; 3,

с. 112–130].

Розглянута модель протидії маніпулятивному впливу демонструє, що кожен з елементів має зв'язок із загальною ефективністю комунікації у правоохоронних структурах. За результатами дослідження можемо стверджувати, що підвищення культури мовлення сприяє не лише підвищенню ефективності професійної комунікації, а й зменшенню ймовірності використання маніпулятивних мовних засобів. Отже, комплекс заходів, спрямованих на розбудову комунікативної компетентності, має стати пріоритетом у підготовці військових правоохоронців.

Дослідження показало, що протидія маніпулятивному мовному впливу в професійній діяльності військових правоохоронців потребує системного підходу, який передбачає підвищення інформаційної грамотності, розвиток комунікативної компетентності та впровадження психологічних методів аналізу інформації.

Наведена модель формування вмінь протидії маніпулятивному мовному впливу сприяє створенню

інформаційного простору з мінімізацією ризиків маніпулятивного впливу. Уважаємо, що регулярне застосування запропонованих заходів здатне підвищити ефективність професійної мовної комунікації та убезпечити військових правоохоронців від небезпеки маніпулятивного впливу. Уміння ж протидіяти маніпулюванню є важливим чинником успішності професійної діяльності військовослужбовців НГУ.

Список використаних джерел:

1. Посмітна В. В. Мовна комунікація у професійній діяльності : навч. посіб. Київ : Київський ін-т НГУ, 2023. 188 с.
2. Крашеніннікова Т. В. Комунікативна компетенція працівника Національної поліції : навчальний посібник. Дніпро : Адверта, 2017. 107 с.
3. Неурова А., Романишин А. Психологія індивідуальної роботи з військовослужбовцями : навчально-методичний посібник. Київ, 2023. 335 с.
4. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. Львів : Світ, 1994. 231 с.

5. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування : навч. посібник. Київ : Каравела, 2005. 352 с.